మేఘరాత్రి

వేటూరి సుందరరామమూర్తి

నిలువు దోచిన వాడే నిజమైన దేవుడు వెలువు చూసిన రేడే మనస్సైన దేవర కాకపోతే పుడుగు ముట్టిన మునగ చెట్టు కావవసరం లేదు వీణ

గత కాలం నవనవ కథగా అడుగంటి వర్తమానం మునల్తనమై ఆమెను వెయ్యి ముడతల్లో ముడత పెట్టింది. ఇప్పుడేముంది ? ఎముకల గూడు, గాలి గోపురం, అప్పనంతో ఆమె మిగిలిన వీణల్లే తెగిపోయిన జాడల్లే ఉండేది. శృతి పెట్టిన తీగల్లే మాటితే పలికేది. గొప్పేముంది ? మాటాలను కున్నా పలికేది. మాటుకున్నా మాటిగా గాలికే పలికేది. ఇప్పుడా పలుకేది ?. కాలిపోయిన కాలుడు కటిక చేతో ఆ వీణ తెగేదాకా వాయించాడు. ముఖారి ప్రయోగించి చివరి శాయించాడు.

దేవర కోటన్న మాటేగాని దేవరకోటలో ఎన్నడైన ఉండేనా ? కొలువున్న చోట కొమ్ములున్నట్లు, మనకున్న చేత సంతసమున్నట్లు అది ఉన్న తావునే అటుగాడూ ఇటుగానటుం, చాటుగాని నజ్జు నగిషీ చాపటం— గడిచి పోయిన కథ— వీణ కథ కంచికి వెళ్ళి పోయింది. అలనాడు గోదుగోడున గోలచేసిన దిక్కు గోపురాయుళ్ళంతా తప్పులని ఘోరకంగా నవ్వాయి వాక్కులు వొక్కలేదా ? కిన్నెర నా? వవ్వాయికి మళ్ళీ వొక్కేది ? ఆ వొక్కుల కది పలికేనా ఉలికేనా ? గట్టిగా వొక్కితే తీగ తెగేను. విడిచి కొట్టి నానేలే విచ్ఛేమ అంతే అయింది—వీణ తెగిపోయింది.

వేలు తెగిన వారు వేలు అయినారు. తెగిన వీణ పలుకు మాని నా తలుకు మిగిలింది. పాట ఆగినా మాట మిగిలింది. అట్టే కొన్నాళ్ళు మొటా కాకుండా బతికింది. కోరిన వాడికోసం కోరినట్లుల్లా తనువు తల్పంచేసి, వెలువు శిల్పం చూసి వచ్చినట్లే నడుము

కుంది. అతన్నే నమ్మి, తన్నే అమ్మింది. అప్పటికి దేవరకు వయసులో వలరాజు పలకరించాడు. సౌంధర్య దిదృక్ష అంతకే ఎదిగింది. రాచరిక మర్యాద రంపపు కోత కోసింది. పాతికొచ్చేదాకా వలపు పాతి పెట్టమంది. మర్యాదకు మనస్సు లేదు. వయస్సు రాదు. ఆడదానితో అవసరం అంతకంటే లేదు.

సంజవేళ హంసలదీవి తిన్నెలపై కాలుసాగి ఏటిగాలి కెరటాలకు సోలి తేలి తూలి తెరచాప సొగసు చూసి ఈవల ఒడ్డుదిగి మెరకలంక లెక్కి పల్లపు డొంకల పడి ఒంటరితనం వెంటపడకున్నా దేవర జంట కొంటె జతగాళ్లున్నా గుండెలో ఎవరో లేరు. ఎందుకో కాళీగా ఉంది అన్నమాట అనిపించిన తొలి సంజలో పిల్లగాలి చెవుల్లోన ఈలవేయ బోయింది. చలి కొంచెం కప్పించింది. మునిమాపు మాగన్ను పెట్టి కొండంతను దాచింది. జాగిలాల వగర్పులో అలసట ఏదో తోచింది. వయస్సుకు మనస్సుకు పుల్ల విరుపు జరిగింది. తిరునాళ్ల మాట మన స్సులో తిరిగింది.

ఆ దారి కొత్తకాదు. దారి పక్క కొత్తకాదు.

అప్పటికే మనువు కుదిరింది వీణకు. ఆ వాడంతా మారింది. మనువులే తప్ప మనుగడకు వేరే జోలీ వద్దనుకుంది. జోక్యం లేదనుకుంది. సరసుల మంటూ వచ్చి చెలిమినీ బలిమినీ కలిమినీ కలిపి సానబట్టే సానువుల పేటయింది సానిపేట— మానవులా వీరు సానువులన్న పేరూ గడ పెక్కింది.

అయినోడికే ఇచ్చి అందలం ఎక్కించి వూరే గించి వూరంతా వచ్చి దీవెనలు చేసే నాడూ దగ్గర పడింది. వీణ మనసు హంసల దీవి వేణుగోపాలుడికే అంకితం చేసింది. వయసు మాత్రం వలచిన వాడెవడో ఆ చిన వాడికే ముడుపు కట్టింది. దేవ దాస్యంతో లాస్యం ఒలకబోసింది. ఆ నాడు కృష్ణా ష్టమి. పసితనం, ముసల్తనం పడుచుతనాన్ని పట్టుకు వేళ్లాడుతూ ఆ తిరునాళ్లకు వచ్చి సము ద్రంలో తానాలు, సామిముందు దణ్ణాలు చేసి సాయంకాలానికి వీణసాని విలాసం చూడాలని మంటపం చుట్టూతా విడిది చేసినాయి. అక్కడే యువరాజు వీణ విలాసం చూశాడు. పంచేంద్రి యాలు పరవశించాయి. పలకరించాయి. వెను దిరిగినా కనుదిరగ లేదు.

ఆ నాటి ఆ పాటా, ఆ ఆటా అతని డెందంలో చిందుతూనే ఉన్నాయి. కట్టుబడి రాచరికానికి కానరాని పెట్టుబడిగాన అందుకే కట్టుబడి పాతి కొచ్చేదాకా మనస్సును పాతిపెట్టక తప్పదను కున్నారు. కాని మనస్సు మాట విన్నదా ? వూహూం అన్నది. ససేమిరా సరసుడా అన్నది. ఆ సానిదాని సరసజేరి సరసుడవనిపించుకోరా నీ సరదాలు తీర్చు కోరా అన్నది. కోరాలి గాని కొరతేముంది రాజు లకు ? కోరమీసం కోమలంగా దువ్వి కోరికను కొంటె చూపుతో రువ్వి జతగాణ్ణి నవ్వద్దని ముందుగా తనే నవ్వనట్లు నవ్వి. . . .

ఆ దారి పక్క సానివాడ జేరి దానివైనమేమో తెలిసి రమ్మన్నాడు. అప్పటికే వల్లమాలిన వసం తాలు వల్లకాటి వరకూ సాగనంపితే గాని సాగ నంటున్న దాని తల్లిని కృష్ణహరిని ఈ జతగాడు చేరి అడుగంగా—

రాచరికం వెంట పడ్డదని చూచాయగానే సంతోషించి 'అయ్యో ఆయన్దేమో కోడె వయస్సు— ఆమెదేమో వెన్న మనసు. మనువు కుదిరినా మనసు రాజునే కోరింది. ఆసమీద అట్లాగే అక్కున జేర్చుకోండి అన్నది' ఆ కన్నది.

ఆసయేమి ఆపైసమేమి అన్నాడు వీడు— 'మనువు మన్నంత కాలమూ ఉండేది. మనసు మనకు చెప్పకుండానే మంచుకు మళ్లే మాయ మవుతుంది. ఆ మనువు మాపుకున్నందుకే అమాసను మార్చుకున్నందుకు ఆ మనువుకుమళ్లే ఈ ప్రభువు కటాక్షం కూడా పది కాలాల పాటు, దాని బతుకు పండి పనిలేదనే వరకు నిలిచేనా ? దొరకుసాని అయినా దొరసాని కాలేదు గదా. మరోదిక్కు లేనందుకు, పోనందుకైనా మడికట్టుకో మన్నందు కైనా ఇదుగో యావజ్జీవితం ఈ మడి కట్టుకో అనే నా మారాజు. మాటాడు' అని కృష్ణహరి అను భవం కలదేమో అంతా అడిగింది.

రాచరికం సరేనంది. కన్నెరికం మరేనంది. పెద్ద దొరకు తెలీకుండా వద్ద జేరాలన్నాడు చిందొర. అంతా గుట్టుగాడ మడికట్టు బెట్టటం మంచీ మదికట్టు కోడం వరకు జరిగాయి.

వీణ పాడుతుంది— ఏదీ ఓ పాట— ఆదే తొలి ఆట కూడా.

'ఏం కావాలి'

'బలేజావళీ'

'బలేజావళీ— అబ్బో— సరసులే దొరవారు' అన్నది ఆ చిన్నది.

'సరసం నీలోనూ ఉందిలే జవరాలా' అన్నాడు మళ్లీ దొర—

'లే జవరాలా ఇందునా సరసమేనే అయినా ఇప్పు డింత లేత అంటారు. తొలివలపు తొలకరిజల్లు కురిసి వెలిసిందీ అంటే అప్పుడూ చిరాకు చిత్త గిస్తారు దొరవారు.' అన్నది ఆ సరస్వతి.

చిన్న వాడు దాని మాటకు పలుపుకు కలుకుల్ మన్నాడు. 'జాణవేను వీణా' అన్నాడు.

'అందుకే గదా మీా రందుకున్నది' అంటూ మాటలో తళుకు చూపులో విసిరింది. ఇతగాడి లోపల కామన కసిరింది.

'అందుకోసం కాదే అల్లందుకోసం' అన్నాడు.

ఆ పైన ఆమె మాటలు ఆపింది. ఆపక చేసే దేముంది ? చూపులతో విరితూపులు దూసింది.

మరి ఇంతకీ ఉత్తమాట కచేరీయేనా— పాట, ఆట కలిపి కచేరీ చేసి మమ్మల్ని ఉర్రూత లూగిం చవా అన్నాడు.

ఆమె మాటాడనైనా లేదు.

అతను చూస్తూనే ఉన్నాడు.

పరివేష్టించిన వాద్య బృందం ఎప్పుడు చేరిందో తెలియదు.

ఆమె మంచి గంధపు సువాసనలు విరజిమ్మే మత్తు హత్తే ఓ దండ అతని గళసీమన వేసింది. కాంబోదిరాగచ్ఛాయా రాగంలో రాగ ప్రస్తారం చేసింది. అక్షరాలా ఇలా పాడింది—

పలుకనేరని బాలను నీ
అలుక సైపగ జాలను—
కలికి వెన్నెల చిందె
చెలికి చందురుడందె
అందని అందాలు
అందిన వను మాట
పొందుగా వినువిందుగాడ ॥పలుక॥
దొరకే సానినైతిని— నే
దొరసానిగా నె తిని

ఇంటింటి పజ్యాలు

ఆరుద్ర

'పొగ'ల మోతుబరి

సిగరెట్లు కాల్చకండ్రా అనేవాడు మాపినతాత
చెప్పలేదాయన ఇలాగ చాదస్తం చేత
ఆధునికుడే ఆయన అహ్మ
ఆదికాలపునాటి బ్రహ్మ
కడవరకూ చదివాడు హేవలాకు ఎల్లీసు
కంఠతావచ్చును బైరనూ కీట్సూ షెల్లీసు
భరించలేక ఆయన చీవాట్లు
పాపం మానేశాను సిగరెట్లు
ఇప్పుడు నేను కాలుస్తున్నవి బీడీలు
ఇంకా తప్పలేదు నాకాయన తిట్ల దాడిలు
అవతల పారేయమంటాడు బీడీ కట్ట
హాయిగా కాల్చుకోమంటాడు చుట్ట
అసలు సిసలు పొగాకు
ఆయనక్కాదు చికాకు.

★

మంచి పుస్తకాలు

అద్భుత హాస్యకథలు: బ్రహ్మాండంగా నవ్వించే కొన్నివందల చిన్నకథలున్నగొప్పపుస్తకం వెల రూ 3-50
చేతిపనులు: పరిమళాలు, విలాస వస్తువులు వివిధ మందులు, ఎన్నోరకాలు, సులభంగా చేసే మార్గాలు రూ 3-50
జీవిత రహస్యాలు: మీ దాంపత్యసుఖ జీవితానికి వెంటనే తెలుసుకోదగ్గ అనేక కామసూత్రాలు రూ 3-50
ఆమ్మక రహస్యాలు: వ్యాపారంద్వారా మంచి లాభాలతో ధనసంపాదనకు అనేక కొత్తదారులు రూ 6-00
పోష్టు ఖర్చులుచితం క్రింది ఎడ్రస్సుకు వ్రాస్తే మీకు కావలిసినవి వి.పి పోష్టులో పంపబడును.

దేశసేవ ప్రచురణలు, ఏలూరు. ఆంధ్ర.

RATNAM'S N-OIL

(పై పూతకు మాత్రమే)

అంగసరములు బలహీనత చెంది, చిన్నదైనచో తిరిగి యధా ప్రకారం అయి పూర్తి సౌఖ్య మనుభవించుటకు 50 సం॥ ప్రఖ్యాతి గలది. 1 సీసా రూ. 10/-లు వి. పి. 1-50. కావలసినవారు ఎడ్రస్సు పంపేది. ఇందులో స్పెషల్ రకం అర్జంటు గుణమునకు రూ. 25-00 లు వి. పి. రూ. 2-00.

డాక్టర్ రత్నం సన్స్, (Estd 1904)
మలకపేట బిల్డింగ్, ఆజంపూరా మార్కెట్‌వద్ద, హైదరాబాద్-24 (ఆంధ్రప్రదేశ్)

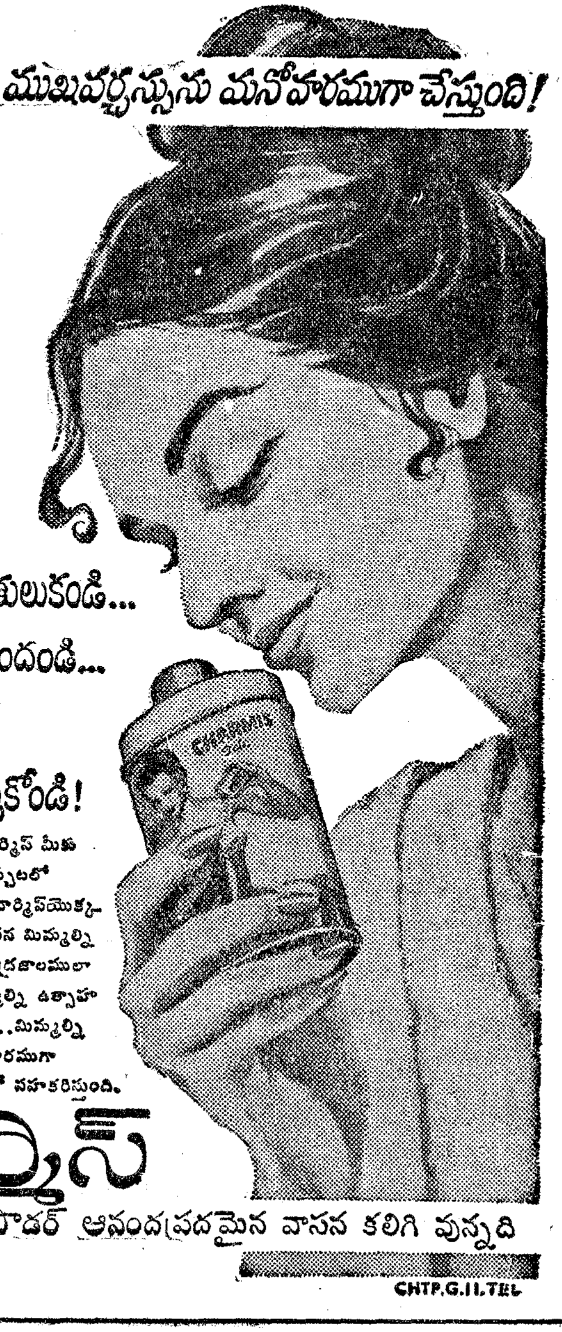

ముఖారి

అందాకే అల్లందాకే
తొందరించి కందళించె డెందమని ॥పల్లవి॥

ఆమె వ్యంగ్య చమత్కార భాషా వైభవానికీ, శరీర విన్యాస విశేషానికీ, శారీర మహాహ్లాద మధుర ప్రస్తారానికి పై గీతం సంకేతంగా నిలిచి పోయింది యువరాజు మదిలో, ఇతగాడికి ఆమె గులాబీ పూల పూజచేసింది.

ఇతడే, ఆ మాటే, ఆమెతో అన్నాడూ 'వీణా. —దొరకు సానివైతిని, దొరసానివిగా నైతిని అవి నీవు విసిరిన గులాబీ పూబంతులు నాకు గుచ్చుకో లేదనుకున్నావా, పూలవంటి మాట వెనక ముళ్లు నాకు సోకలేదనుకున్నావా, అని అందుకు ఆ చమత్కారి, కల్లింతగా అలనాటి వరూధినిలా చేసి 'అటాగా స్వామీ అవి గులాబీలు కదా అనుకున్నారు గాని గుచ్చుకుంటాయనుకోలేదు' అని— 'ముల్లు కొక ముద్దుగా ముచ్చట తీర్చాలి' అంటూ ఆమె అందించిన ఆకు చిలకను అందుకున్నాడు. ఆమె నవ్వింది. ఆ నవ్వులో యువ్వనం పొంగింది. వయస్సు అందగించింది. భయం మందగించింది. బొండు మల్లెల వానకురిసినట్లే అయింది. విదియ నెల కళలీనినట్లే ఉంది. కోరిక తీరినట్లూ ఉంది. ఊరిక రెత్తినట్లూ ఉంది. ఇక్కడ ఇలాగే ఇష్టం వచ్చినట్లు తెల్లవారి పోయింది కొన్ని వసంతాలు.

ఓ నాడు తెల్లవారి లేచి చూస్తే కసవులేదు. గువ్మానికి తలుపూ లేదు. అడగడానికి చెప్పడానికి తనే మిగిలింది వీణ—కృష్ణహరి లేదు, యువరాజు దేవరకోటలో తప్ప తెలుపు తూర్పున చూడలేడు. చూడరాదు. దేవర కన్నరికం పట్టిన పిల్ల దేవులాటకు గడప దిగుతుందా ? మరు నాడూ కొంప బావురు మంటూ పొద్దు కూకింది. ఆహారం లేదు. తాను ఆహార్యమూ వేసుకోలేదు. నెలరేడు పిలిచాడు. చలిగాడు గిచ్చాడు. యువరాజు వస్తాడని ఆమె అంతో ఇంతో అందం ఉన్న అందానికి హత్తుకుంది. ఎవరూ రాలేదు. ఊసు చెప్పే వారూ లేరు.

అద్దరేయి నిదురలోయి మేలుకుంది. ఆమె కంటికి కునుకు పిలవనూలేదు. రానూలేదు. అశ్వగమనధాటి గుండె గుబిగుబితో కదం తొక్కి లోగిలి ముందు ఆగింది. నిటారైన చీకటి ఒకటి గుర్రం దిగి తలుపుదాకా వచ్చి లేని తలుపు కొట్టకుండా లోనకే వచ్చింది. మనస్సులో ఆశమ కళ్లు వెక్కిరిస్తున్నాయి. ఆసురాగాన్ని ప్రాణ భయం సాపం చేయడం లేదు. ఆమె పెరటిలో అరటి బోదెల వంక వణుకుతున్న కాళ్లతో నడిచింది. వెన్నెలైనా అతని వన్నె చెప్పాలని — దాచరికం తొడుక్కున్న ఎవరో ముది పెద్దపులి — 'ఆగు' అన్నది, ఆమె ఆగింది.

యువరాజునే దరిచేర్చి రాచమర్యాదను నేలరాచి
46 వ పేజీ చూడండి

ఆంధ్ర సచిత్ర వార పత్రిక

దీపావళి కథల పోటీ

ముగింపు తేదీ 1-10-'64

- నవంబర్ నెలలో వెలువడే ఆంధ్ర సచిత్ర వార పత్రిక తొలి సంచిక దీపావళి ప్రత్యేక సంచికగా వెలువడుతుంది. ఈ సందర్భంలో ఎప్పటికిమల్లే యీ ఏడాదికూడా 'కథలపోటీ' నిర్వహిస్తున్నాము. మంచి కథలకు మరింత ప్రోత్సాహం యిచ్చే నిమిత్తం బహుమతులను పెంచడం కూడా చేస్తున్నాము.
- మొత్తం మూడు బహుమతులుంటాయి. బహుమతి పొందిన కథలకు చెందిన సర్వహక్కులు, ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రికవై వుంటాయి.

మొదటి బహుమతి రు. 900 లు

రెండవ బహుమతి రు. 500 లు

మూడవ బహుమతి రు. 350 లు

- ఇతివృత్తం తెనుగు జీవితానికి సంబంధించినదై వుండాలి.
- కథ అరఠావు సైజు కాగితాలపై ఒకవేపు సిరాతో రాసిపంపాలి. పన్నెండు పుటలకు మించరాదు.
- పోటీకి గడువు అక్టోబర్ ఒకటవ తేదీ. అంతే మా కార్యాలయానికి అటుపై చేరిన రచనలు ఎంతమాత్రమూ పోటీకి స్వీకరింపబడవు. తమ తమ రచనలు తిరస్కరింపబడినప్పుడు తిరిగి పొందాలని కోరేవారు తమ రచనలతోనే తగినన్ని తపాలాబిళ్ళలు జతపర్చిన చిరునామాగల కవరులను పంపడం తప్పనిసరిగా భావించాలి.
- పోటీ విషయంలో ఎట్టి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరుపబడవు. అనువాదాలు, అనుకరణలు పనికిరావు. రచనలు సొంత రచనలై తీరాలి. సంపాదకుల నిర్ణయమే తుది నిర్ణయం.
- ప్రతి రచయిత తన రచనలతోపాటు (1) కలం పేరుతో రాస్తే అసలు పేరు (2) కథ తన సొంతమేనని తెలిపే ఒక జాబూ, పూర్తి చిరునామా విధిగా పంపాలని గ్రహించగోరుతున్నాము. పోస్టేజీ లేని రచనలు ఎంతమాత్రము త్రిప్పి పంపబడవు.
- పోటీలో బహుమతులను పొందిన కథలు మూడూ; నవంబర్ 6 దీపావళి ప్రత్యేక సంచికలో వేస్తాము. పోటీలో బహుమతులను పొందని కొన్ని రచనలను కూడా సచిత్ర వారపత్రిక ఇతర సంచికలలో ప్రచురణార్థం స్వీకరించడం జరిగితే ఆయా రచనలను మామూలు రచనలుగానే స్వీకరించడం జరుగుతుంది. వాటికి యథోచిత పారితోషికం యివ్వడం జరుగుతుంది.
- కవరుపై "<u>దీపావళి కథల పోటీకి</u>" అని స్పష్టంగా రాయాలి. రచనలు "సంపాదకుడు, ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక: 7, తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు-1" చిరునామాకే పంపాలి. వ్యక్తుల పేర్లతో పంపే రచనలు ఎంతమాత్రమూ ఆమోదింపబడవు.

ముఖారి

10 వ పేజీ తరువాయి

కులికి వందుకు శిక్ష అనుభవించు అన్నాడు. కాని ఆ వీణను కటిక కసాయిగా తెగేదాకా పలికించుకున్నాడు. 'నీ జాతి నీ నీతి ఇంతే — నీ కథయింతే' నన్నాడు. కెవ్వుమన్న తన కేక తనకే వినిపించింది. అటు తర్వాత తొలి మనువు కుదిరి తాళి కడదామనుకున్నవాడే తనను రాజు పక్కగా జేరి ఎగతాళి చేసినందుకు కక్ష కట్టాడు. అప్పటికే కృష్ణహరి కిష్కలో కలిసిందని తెలిసింది. 'అనుభవించు' అని అనుభవించి పోయాడు.

కసి పట్టిన వాళ్లంతా 'అనుభవించు' అంటూ అనుభవించి వెళ్లి పోయారు.

వసంతాలు వచ్చినా, చచ్చినా వీణ తీగెలు తెగి మూగ పోయింది.

మనువు కుదిరినా మనసు దాన మడిగితే దేవర మాట దేవుడి మాటనుకుని యిచ్చి నందుకా! నమ్మి చెడి పోయింది........ పగిలిపోయింది వీణ—

సాని వాడంతా జేరి ఈ చచ్చిన్దాని మళ్లీ ఈ వాడకంతా పరువు కరువై మొహం బరువై పోయిందని ఆడి పోసుకుంది. చిందొరకిదే మందు పెట్టిందని మతి విరిచిందని పాలు పోసిన వారిని పాపై కలిచిందని నోరాడిందల్లా నోనాడి జాలి నీ దాని జోలినీ కూడా పోనాడి మరీ మాటాడింది బరి తెగించిన సాని వాడ.

రాజుకు లోకువై నమ్మి రాలుగాయలకంతా లోకువైంది.

సానివాడ వీణను తరిమి వేసే నాటికి ఆమెకు ఈ అవమానాలతో, అభిమానాలతో పనే లేదు. ఆమె పిచ్చి ఆమెకు ఆనందమిచ్చింది.

ఇటుపైన యువరాజును పట్టడి చేసి తనపైన తొలి పగ దీర్చుకున్న కార్చిచ్చు అలనాడు యువరాజు కోసమే చీరమాడి కృష్ణహరితో మాట కుదుర్చుకున్న వాడేనని తన ముందే చెప్పుకున్నా వీణకు తెలియకుండా పోయింది.

ఆ కట్ట బెట్టిన మడీ వాడి పరమే అయింది. వాడు ఇటు యువరాజుకు నమ్మకస్తుడు, అటు పెదరాజుకూ నమ్మినబంటు. చిందొర హోదా విశ్వాసంతో మాట కలిపాడు. పెద్దొరకు విశ్వాసపాత్రుడు గనుక మంట కలిపాడు. కొందర్ని తప్పు పట్టుకోడం లోకానికి చేతకాదు. వాళ్లు ఎప్పుడూ పెద్ద మనుషులే.

కృష్ణ ఒడ్డున హంసల దీవి తిరునాళ్లకు పోతూ వస్తూ ఎందరో భారీవాహ సార్థవాహులు ఆబాల గోపాలం తరిగొప్పల హోరారు గాలికి నల్లే గాలి గోపురం పడి పోతున్నట్లు పిచ్చిగా పరుగెత్తే అరువ దేండ్ల అస్థి పంజరాన్ని చూసి కన్నీటి చుక్కలు రాల్చడం కద్దు.

అదీ వద్దు అన్నట్లు ఒక సంధ్యా సమయంలో హోరారు గాలికి గత ప్రాణమైన ఆ వీణ కృష్ణలో ఒరిగి పోయింది.

సాగర సంగమం వద్ద అందుకే యిప్పటికీ కృష్ణమ్మ వీణగా పలుకుతుంది. ★